

Романчукевич В.В.

докторант,

ДВНЗ «Університет банківської справи»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9393-5590>*Romanchukovich Vitalij*

State University of Banking

ПЕРЕДУМОВИ І НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

PREREQUISITES AND DIRECTIONS OF IMPLEMENTATION OF STATE FINANCIAL POLICY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Анотація. У статті окреслено напрями забезпечення державної фінансової політики сталого розвитку (ДФПСР) та основні передумови цього процесу. Визначено, що на побудову механізму реалізації ДФПСР впливає підтримка закордонних партнерів, що може забезпечити часткове вирішення фінансових проблем держави, підвищення якості життя населення та ефективний розвиток регіональних і національних систем. Охарактеризовано головну мету та цілі департаменту забезпечення сталого розвитку. Доведено, що практична реалізація державної політики сталого розвитку повинна здійснюватися із врахуванням принципів фінансової політики сталого розвитку. Акцентовано увагу на тому, що для досягнення цілей сталого розвитку необхідно сформулювати послідовну державну фінансову політику у всіх її формах (стратегії, закони, фінансові інструменти).

Ключові слова: сталий розвиток, державна фінансова політика, принципи фінансової політики, збалансованість, зовнішньоекономічні інституції.

Постановка проблеми. Формування ефективного механізму ДФПСР неможливе без стимулювання процесів, що забезпечують пріоритетні напрями скоординованої стратегії, націленої на збереження та відновлення природних ресурсів, збалансування економічної системи, гармонійного розвитку всіх сфер суспільства. Все це потребує фінансування на короткостроковий і довгостроковий період, що спрямоване на майбутній розвиток та досягнення стабільності фінансової системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження механізму забезпечення державної фінансової політики сталого розвитку зробили такі вчені як М. Згуровський, Ж. Нестеренко, Є. Шелемеха, С. Карпець, Г. Качалова, Г. Східницька, І. Адаменко та інші

Постановка завдання. Обґрунтування напрямів розвитку механізму забезпечення державної фінансової політики сталого розвитку та аналіз передумов формування цього механізму.

Виклад основного матеріалу дослідження. До передумов механізму формування ДФПСР на нашу думку, слід віднести:

– історичні, на основі яких можна провести аналіз попередніх періодів ведення ДФП в межах України, сформулювати основні проблеми та прогалини;

– економічні – забезпечують вивчення закордонного досвіду, виявлення переваг та пристосування окремих елементів для впровадження їх у роботу фінансових органів;

– інноваційні – забезпечують застосування інноваційних підходів до ефективного ведення ДФПСР. Причому такий процес є постійним: все, що було вчора інноваційним, на сьогодні може бути примітивним;

– політичні – забезпечують аналіз сучасного стану політичної ситуації в Україні та можливими перспективними варіантами розвитку;

– інституційні – побудовані на дослідженні існуючих нормативно-правових актів, основних функцій сучасних інституцій; на їх основі здійснюється виявлення проблем та формування єдиного об'єктивно необхідного державно-правового напрямку розвитку ДФПСР;

– правові – вказують на аналіз результатів організаційно-правової діяльності державних органів у веденні ДФП без власної вигоди для кожного із них, побудованої виключно на інтересах держави.

Доцільно відмітити, що історичні, економічні, інноваційні, політичні інституційні передумови можуть мати й міжнародний характер, оскільки вивчення досвіду країн ЄС чи інших країн формує основи для формування власної стратегії ДФП для інших країн.

Спираючись на вказані передумови, можна прийти до висновку, що на побудову механізму державної фінансової політики сталого розвитку (ДФПСР) впливає підтримка закордонних партнерів, що може забезпечити часткове вирішення фінансових проблем держави, що є системою триєдиного комплексу: економічної, екологічної та соціальної; підвищення рівня якості життя населення; ефективного розвитку регіональних й національних систем.

Також, виходячи з переліку досліджених передумов, можемо стверджувати, що вирішення завдання покращання державного фінансового забезпечення політики сталого розвитку можливе на основі збалансованого врахування приватного, державного та зовнішньоекономічного інтересів, що становить єдину базову економічну платформу державного фінансового механізму сталого розвитку, що схематично поданий на рис. 1.

На сучасному етапі для посилення фінансового забезпечення ДФПСР доцільно в рамках політики регіональної децентралізації

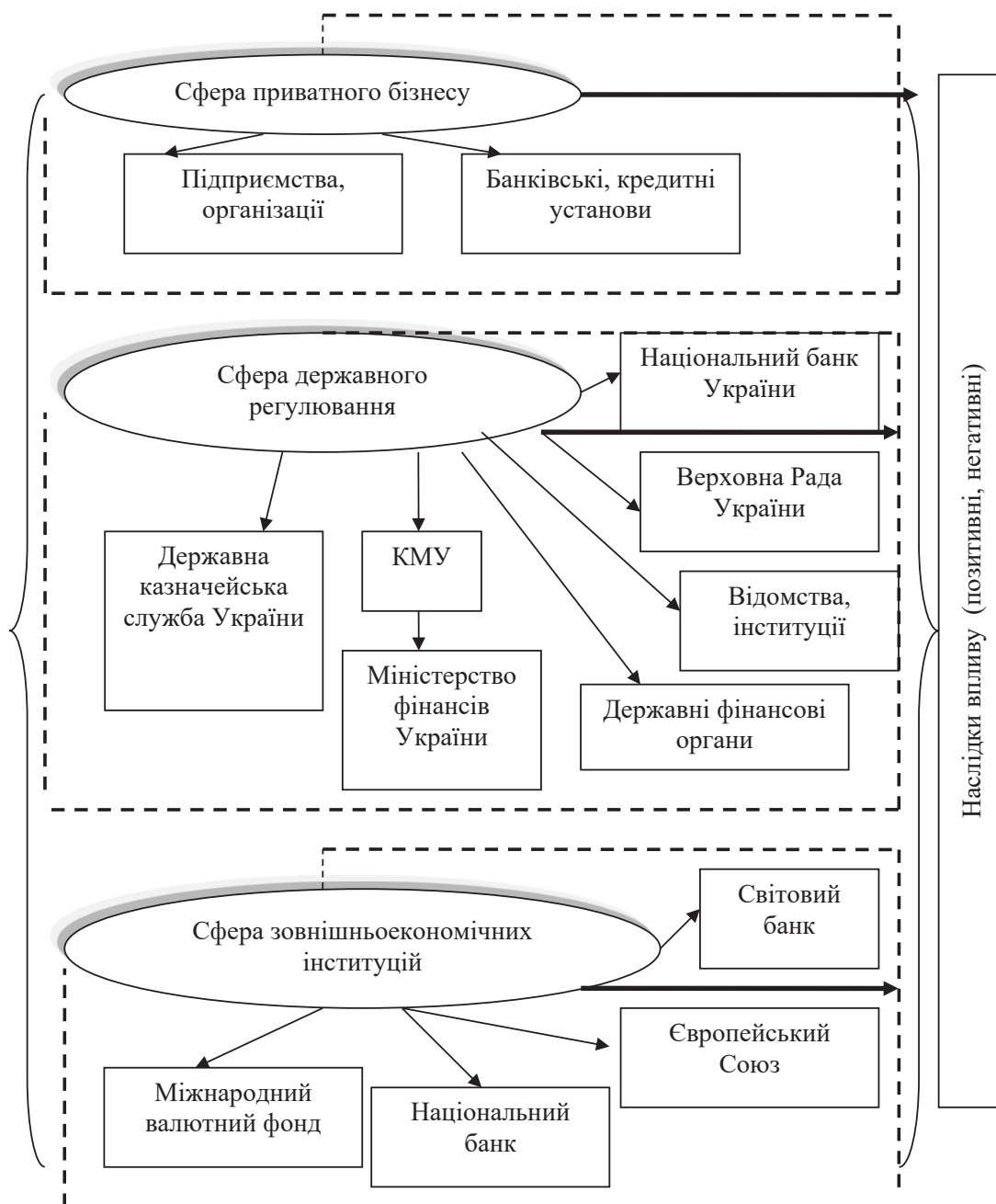

Рис. 1 Економічна платформа формування державного фінансового механізму політики сталого розвитку

Джерело: сформовано автором

запровадити практику створення департаменту фінансового забезпечення сталого розвитку департаменту, що повинен стати структурною складовою обласної державної адміністрації та невід'ємною частиною організаційно-управлінського механізму реалізації будь-якого напрямку розвитку України.

Головною метою департаменту забезпечення сталого розвитку є формування цілей, інструментів фінансування сталого екологічного, економічного та соціального становища регіону з перспективою комерціалізації результатів дослідницької діяльності, яка спрямована на покращення сталого розвитку.

Основні цілі департаменту полягатимуть у:

- підтримці та просуванні перспективних економічних, екологічних, соціальних та інноваційних проектів і програм, спрямованих на сталий розвиток, підвищення фінансування таких проектів;

- забезпеченні участі інших департаментів (фінансової, економічної політики, екології та природних ресурсів), юридичних та фізичних осіб у грандах, конкурсах, спонсорованих програмах та замовленнях у економічних, екологічних, соціальних та інноваційних проектах та програмах;

- аналізі, узагальненні та впровадженні вітчизняного та зарубіжного досвіду в системі економічних, екологічних, соціальних напрямків сталого розвитку.

У межах сфери державного регулювання побудови механізму фінансового забезпечення сталого розвитку доцільно нормативно-правові акти України таких структурних одиниць, як Державна казначейська служба України, КМУ, Державні фінансові органи, Верховна Рада України, Національний банк України, привести у відповідність до стандартів Європейського Союзу.

З врахуванням Стратегії сталого розвитку України на період до 2030 року [1], що є ключовим документом державного управління для сталого розвитку та якості життя, зупинімося більш детально на трьох основних напрямках сталого розвитку (соціальному, екологічному та економічному), що зосереджуються на підвищенні якості життя у регіонах, їх внеску в національний розвиток, та забезпечує належне управління країною і модернізацію ДФПСР.

Доцільно відмітити, що на формування ефективного механізму ДФПСР впливають чинники, вплив яких може бути одночасним чи пролонгованим у часі залежно від сфери: приватної, державної чи зовнішньоекономічної. Розвиток механізму ДФПСР базується на результатах аналізу фінансових можливостей держави та напрямів сталого розвитку соціально-економічної системи. Адже сталий розвиток – це розвиток, який одночасно прагне усунути або пом'якшити негативні прояви еволюції людського суспільства для навколишнього суспільства. Загально визнаним є розуміння сталого розвитку як гармонійного поєднання економічних, соціальних та екологічних складових. Лише досягнення збалансованості між вказаними складовими забезпечить можливість перейти до такого суспільного розвитку, який не виснажуватиме природні та людські ресурси, а тому матиме можливість забезпечити належний рівень життя майбутніх поколінь.

Таким чином, має ДФПСР орієнтуватись не тільки на забезпечення економічного зростання, а й збереження соціальних цінностей та природних багатств країни. Тому центральним питанням є те, як зберегти якість життя і забезпечити потреби нинішніх поколінь, не порушуючи потреби майбутніх поколінь.

Практична реалізація механізму ДФПСР повинна здійснюватись із врахуванням принципів фінансової політики сталого розвитку. Враховуючи результати досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Ж. Нестеренко, В. Дем'янишин, І. Брітченко та інші, узагальнимо основні напрями формування механізму ДФПСР:

- досягнення стабільності та підвищення рівня довіри у фінансовому секторі шляхом стабілізації банківської системи;
- реалізація стратегії спрямування банківської діяльності на збільшення обсягів кредитування;
- покращання системи корпоративного управління в державних банках України;

- невинне посилення стабілізаційної спрямованості грошово-кредитної політики;
- контроль за інфляційними процесами та зростання золотовалютних резервів;
- врегулювання державного боргу шляхом скорочення державних витрат та зміцнення державних фінансів;
- реформування та усунення проблем практичної реалізації програм соціальної допомоги та забезпечення додаткових коштів на їх фінансування;
- «поглиблення структурних реформ, орієнтованих на докорінну перебудову державного урядування та боротьбу з корупцією, покращення бізнес-клімату і реформу державних підприємств» [2].

Висновки з проведеного дослідження. Концепція сталого розвитку базується на необхідності захисту навколишнього середовища, проте сьогодні ця проблема розглядається як проблема цивілізаційного вибору, вирішення якої має опиратися у рівній мірі і на державно-політичні рішення, і на відповідні заходи у рамках державної фінансової політики. Для поліпшення фінансового забезпечення сталого розвитку необхідно удосконалити державну фінансову політику у всіх її формах (стратегії, закони, фінансові інструменти). Це може бути досягнуто шляхом прийняття рішень на основі аналізу інформації та фактичних даних, що дозволить вдосконалити умови для спільної участі як держави, так і фінансово-банківських установ, інститутів громадянського суспільства у створенні змістовного соціального та фінансового діалогу та подолання соціальної, економічної, регіональної нерівності, забезпечення розвитку та охорони навколишнього середовища.

Література:

1. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/JH6YF00A.html.
2. Нестеренко Ж.К., Шелемехи Є.В. Співробітництво України з МВФ: стан та перспективи. *Ефективна економіка*. 2015 № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4644>.

References:

1. Ukraine's 2030 Sustainable Development Strategy. Available at: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/JH6YF00A.html.
2. Nesterenko J.K., Shelemekhi E.V. (2015) Spivrobitnytstvo Ukrainy z MVF: stan ta perspektyvy [Cooperation of Ukraine with the IMF: status and prospects.] *An efficient economy*. 12. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4644>.

Аннотация. В статье обозначены направления обеспечения государственной политики устойчивого развития и определены основные условия этого процесса. Показано, что на формирование ГФПУР влияет поддержка иностранных институций, что может частично обеспечить решение финансовых проблем государства, повышение качества жизни населения и эффективное развитие региональных и национальных экономических систем. Охарактеризована главная цель и задания департамента обеспечения устойчивого развития. Доказано, что практическая реализация государственной политики устойчивого развития должна осуществляться с учетом принципов финансовой политики устойчивого развития. Акцентируется внимание на том, что для достижения реального устойчивого развития необходимо создать последовательную государственную политику во всех ее формах (стратегии, законы, финансовые инструменты).

Ключевые слова: устойчивое развитие, государственная финансовая политика, принципы финансовой политики, сбалансированность, внешнеэкономические организации.

Summary. The article substantiates the concept of the mechanism of ensuring the State financial policy of sustainable development and the basic prerequisites for the formation of this mechanism. It is determined that the support of foreign partners is influenced by the construction of the mechanism of the State Financial Policy for Sustainable Development, which can provide a partial solution to the financial problems of the state, improving the quality of life of the population and the effective development of regional and national systems. The main purpose and goals of the Sustainable Development Department are outlined. Based on the background, the authors argue that the solution of public financial security is possible taking into account private, state and foreign economic interests, which is the only basic economic platform of the state financial mechanism of sustainable development. The basic economic platform of formation of the state financial mechanism is illustrated. It is noted that the basis for the formation of an effective state financial mechanism are factors whose impact may be simultaneous or different depending on the particular area of interest. It is determined that the development of the State financial policy of sustainable development is based on the results of the analysis of the financial capabilities of the state, substantiation of directions of sustainable development of the socio-economic system. It has been established that sustainable development is a development that seeks to eliminate or mitigate the negative effects of human society's evolution. It is proved that the practical implementation of the mechanism of the State Sustainable Financial Policy should be in compliance with the principles of the Sustainable Financial Policy. Attention is paid to the fact that in order to achieve real sustainable development it is necessary to create a coherent state policy in all its forms (strategies, laws, financial instruments). The authors propose to address these conditions by making decisions based on evidence and improving the conditions for public participation to create meaningful social dialogue.

Keywords: sustainable development, state financial policy, principles of financial policy, balance, foreign economic institutions.